

RAUDONI BATUKAI

Ką pavasaris daro su žmonėmis! Žmonės pradeda siusti. Tegu aš, pavyzdžiui, jau nebejaunas žmogus, bet irgi išsisiūbuoju, ir apstingusį kraują kažkoks kipšas ima judinti. Kraujas verda. Tarytum aš būčiau jaunuolis, pirmąkart į studentišką kepurę įsivertęs. Koks drąsumas! Ir daug kvailybių galima pridaryti. Jos atrodo tuomet tokios drąsios, tokios logiškos ir tokios reikalingos. Bet iš tikrųjų tik žmonės kartais imančios juokinti. Dėl to, kad jaunas.

Šiandien, sakysim, sekmadienis. Užuoat ėjęs į vaistinę, kur žmona su gydytoju yra mane pasiuntę, nes gyslos per blauzdas yra sutinusios, aš seku Kauno gatve vieną poniją, visai svetimą man ir nepažįstamą, tayloru apsivilkusią. Tokią sekmadienio „našlę“. Šiaip reikėtų jau eiti į bažnyčią. Aš esu apsirinkęs Katedrą, ten einu sekmadieniais, nes ten iškilmingiau. Ir kunigas savo pamokslus geriau suduria. Po to jau, kaip paprastai, sekmadienio pusryčiai ir vakarienė namie. Pusryčiai kiek iškilmingiau, vakarienė paprastai. Aš esu praktikuojantis. Tas mane patenkina. Bet ne uzurpatas. Kitokių nuomonių neslegiu. Šiaip esu pamanomai linksmo būdo. Mėgstu kartais net pats pasilinksminėti. Turiu omenyje tik kultūrinio pasilinksminimo būdus. Grįžtant prie ponijų, jokiomis „progomis“ nesinaudodavau. Esu vedęs.

Bet žmona išvyko, ir aš likau vienas namie, laisvas. Ne piktai laisvas. Bet tas miestas šiandien mane intriguoja. Kaip vaiką žaislas. Nors šiaip aš visai rimtas. Ir – nemažo rango tarnybos žmogus. Niekas nepatikėtų! Nes niekas nepajėgtų įžvelgti šį momentą į mano sielą. Šiaip, iš paviršiaus žiūrint, aš esu tvarkoje. Aš esu departamento vicedirektorius. Ne kas kitas. Ir ne mažiau. Dabar, iš apsiausto ir kaklaraiščio žiūrint, aš, kaip ir visi kiti, atrodau sekmadieniškai. Aš esu pastovus ir nefrivoliškas.

Atgimysiu žvilgsniu žvalgau gatvę. Nelygu būčiau atsidūręs Paryžiuje, kaip anais laikais. Kaip Paryžiaus kurioje tuščioje ir aprimusioje gatvėje, kaip paprastai ten sekmadieniais vasarą. Paskutiniu metu aš labai retai prisimenu Paryžių bei tą mano Sorboną, kurioje ėjau savo mokslus. Atsiminti dabar Paryžių kaip ir neįeina į mano tiesiogines pareigas. Aš turiu daug tiesioginio darbo savo biure, esu pasižymėjęs savo tarnybiniu uolumu, su žmonėmis išsišneku kaip reikiant ir ne vieną valdininką užlaikau po tarnybinio laiko. Kartais man net atrodo, kad be manęs nė valstybinis aparatas nesisuktų. Bet valdininkai nerūstauja, jie jaučiasi, kad jų labai aš įkinkau juos į darbą ir juos suinteresuoju darbu.

Šiandien, taip sakant, aš darau Paryžių. Aš, Sorbonos buvęs studentas. Nors ties manim tik rusų mums paliktas „Soboras“, kažkoks plytų gramėzdas.

„Našlė“, matau, kalbasi su vienu automobilio savininku. Automobilijų mūsų miestelyje, tegu „laikinoji“ sostinė, nedaug.

Ir mes juos visus žinome beveik jau atmintinai. Bet jie tesikalba neilgai. Automobilis jau nudardėjo. Likusi viena, ji ilgai žiūri į krautuvių lubas. Kas gali būti paikesnio – sekmadienio rytmetys mieste. Kai visas miestas ruošias kažkokiai akcijai ir pilnas vilčių ir būsimosios dienos lūkesčių.

Pilkas stilingas sijonėlis aptempia jai maloniai užpakalio paduškaites. Vips vips, kai eina. Puikiai tekintos kojos broniruotos puikiomis kojineėmis. Kas gali būti gražesnio už moters šaunias kojas, tiek gundančias ir kartais į pražūtį vedančias! Kai esi ryžtingesnis. Pati aukštos statūros ir nekvailo tokio profilio. Dvi sidabrinės lapės, sunkiai užgulusios jos pečius. Tai jau visai įtikina žmogų ir jai suteikia *raison d'être**. Eina sau moteriškė, o iš po tayloro baltos bliuzelės liemenėlis kiek atsegtas. Et cetera. Et cetera.

Na, graži tu, ką čia jau ir sakyti. Dabar turbūt dar nusipirks sau duonos riekelę ir eis namo pusryčiauti.

– Labas! – Žodžių neištaria, bet pasako akimis. Bet aš veik išgirstu žodžius. Ir, galvos nepasukdama, praeina pro šalį. Ji gal jau bus pastebėjus, kad aš ieškau „Paryžių“ ir mentaliai kiek girgžtelėjęs.

Kas tai? Gal aš ją pažįstu? Klientė? Taip jaučiai ir taip rimtai ji bus pasielgusi su manim. Nesu dabar

* Buvimo prasmė, pagrindas (pranc).

tikras, ar nebūsiu kur susitikęs draugijoje, gal ministerijoje kada. Bet ji nueina. Nieko geresnio nesugalvodamas, nudūlinu, nustryčioju savo per blauzdas sutinusiomis kojomis. Nieko jai neatsakau, net nenusišypsau. Einu kaip kokia Dievo bausmė. Visas išraudęs. Net ponias dėl manęs liko išsiblaškęsi. Irgi nueina savimp ir paskuba pradingti.

– Kas jinai? Nejaugi lengvo žanro moteriškė...

Yra žmonių, kurie maltretuoja tokios rūšies moteriškes. Pinigų nesumoka ir šiaip užgauna. Paprastai jie stengiasi dar būti nemandagūs. Bet tik ne aš. Aš visuomet su visais mandagus. O tokius vyrus kaip anie reikia mušti ir jokių būdų jų nesigailėti. Kartais esama net aukštos hierarchijos žmonių. Mušti kuo pakliuvo – lazdomis ar nuodėguliais iš židinio.

– Patinusiais veidais alfonsai! Pareina namo ir žmonoms rankutes bučiuoja... Toks aš, žinoma, nesu.

Deivė jau bus pradingusi. Aš darasi sentimentalus ir skaitau pats sau lekcijas kaip iš pamokslų. Tas kažkoks religinis sekmadienio momentas ima nugalėti mane.

Vaistų aš nenusiperku. Motyvas: vaistinės uždarytos. Pareinu namo. Bet su tokiomis mintimis, tarytum apysakai rašyti. Iš pusiausvyros aš jau išstrenktas. Negi į ministeriją šiandien eisi...

Bet šiandien visur tokios išsipuošusios moterys. Nes pavasaris. Viskas šviesiau, skaisčiau. Aišku visur. Tarytum šitokioje drauguomenėje viskas jau sureguliuota ir taip lengva gyventi. Lietaus šiandien nebus. Jaunuomenė virste virto iš miesto, kaip kas pajėgė. Daugiausia dviračiais ir – pėsti. Visi nušvitę ir garsiai šūkauja, ir linksmi. Diena bus išgelbėta visiems. O gal kai kuriam – visam gyvenimui. Tokia nuotaika ir tokios moterys šiandien. Kai kurios, matyti, negali iškelti už miesto. Ar savo palydovų laukia. Lūkuriuoja. Bet joms visoms šiandien tylutėlės šypsenos. Ir plaukų šukuosenos rūpestingesnės šiandien dėl to, kad sekmadienis. Visos jos tokios išsimiegojusios ir patenkintos. Jų rūbai glosto kūnus, tokios visos patenkintos ir įdomios. Ir taip visos jos moka parodyti, kas yra rodytino ir ypač nerodytino. Tai visas mokslas mokykloje turbūt. Ta amžina koketerija.

Namie vienas. Nes žmona kuri diena išvykusi užsienin, kaip pridera mūsų besiformuojančiai diduomenei čia. „Kiek prablaivėti nuo šeimyninio gyvenimo“, – pasisakė. Nors mudu labai santūringai gyvename. Bet vis dėlto. Reikia prošvaisčių. Be to, sakėsi, apsipirkti reikia. Juk, kaip žinoma, pinigai užsienyje lengviau išleidžiamas. O per tą laiką suspėsianti ir manęs pasiilgti. Bet kur ir kuriuo tikslu, pati ji tikrai dar nenumatė. Kaip paprastai su moterimis atsitinka. Kol pakeliui sutiks tokią pat ciocę ir maršrutą bus galutinai nustatytas. O kai ji grįš, aš po senovei mindžiosiu savo departamento slenkstį, o ji ruoš drauge su kitomis Kauno poniutėmis labdarybės arbatas, kurios būtinai pas mus vadinosi *five o'clockais*. Ir mudviem seksis. Ir greit aš pasensiu. Kad daug emocijų būtų Kaune, to aš negalėčiau pasakyti. Į senatvę tikriausiai aš būsiu pasiekęs generalinio sekretoriaus vietą, kuris jau žymiai aukštesnis už vicedirektorių ir patį direktorių ir dažnai prilygsta pačiam ministeriui. Nors aš turiu ryšių politiniuose konservatyviniuose sluoksniuose, bet politika aš nesiinteresuoju. Į ministerius netaikau ir nesiruošiu niekuomet pakliūti. Tokios tai nuomonės aš esu apie save.

Bet kaip čia atsitiko, kad ir aš vienu šuoliu išvykstu dabar į užsienį... Ministerijos likau komandiruojamas į pasaulinę socialinės globos konferenciją Lozanoje. Konferencija, matau, gerai organizuojama. Daug svečių dalyvaus. Net iš Tolimų Rytų. Iš Indijos ir iš kitur. Aš irgi pasiruošiu gerai.

Bet kaip malonu keliauti. Niekas tavęs nežino, kas tu. Kaip koks lordas Faryfaxas ar dundendronas van Housenas dundi sau užsienio keliais. Tačiau tas pavasario kipšas, prilindęs andai Kaune, neatstoja ir dabar.

Turbūt atsisveikinimas su jaunatve? Kuris kurį nugalės? Tai turnyras. Rungtynės kokios. Majestotingos rungtynės, visų žiūrimos. Aš giliai pažvelgiu moterims į akis „Mitropoje“*, kiek svedelėdamas vagone pirmyn. Tyčia vyrus erzinu. Ar šviesesnę roželytę, ar jaukesnę gėlelytę į pavasariškų rūbų kilpą įsisegu. Štai jums! Kas man. Tą galiu daryti, kai žmogui sukako keturiasdešimt su geru kaupu. Važiuoju vienas. Jaunas, turtingas ir smalsus. O pats taip galvoju sau – o jeigu ir pasilikčiau dar iki pensijos

* Mitropa – taip sutrumpintai buvo vadinami miegamieji vagonai ir vagonai restoranai XX a. pr. Europoje.

net vicedirektoriumi, man ir to visai pakaks. Mažiau vargo, nes darbas įprastas. Skolų neturiu, o pinigų nestoka. Dvaro irgi neturiu; nesu niekadęs bandęs po žemės reformos respublikoje susigaudyti dvarelį, – pagal kitus konfrerus, iš proto išėjusius, – ir jį administruoti, sėdėdamas ministerijoje ir sukdamasis kėdėje, telefonu. Jie dabar visi, tie mano prieteliai, kaip vienas namie juodą duoną graužia, niekur neišlenda ir ramumo jokio neturi su tais savo dvarais. Supaikėję ir visai apsileidę! Nes visi lenda į didesnes skolas. Patys žemės nemylėdami ir jos patys nedirbdami. Ne! Arba žemę dirbti, arba žmonių negundyti. Aš bent kartais knygą pavartau. Senai seseriai, pasilikusiai ūkyje, – kad ir mokytoja – padedu. Tegu senatvėje mūsų ūkyje karšinas. Andai koklinę krosnį esu jai įsteigęs. Nieko aš iš jos nereikalauju. Ūkis kaip ir jos. Mes tokia tema: kieno? pagaliau niekuomet nekalbame. Ar ne vis vien. Ir, be to, viskas taip aišku. Visi juk mes iš ūkio esame kilę, nors visokiais būdais jo vengiamo ir išsižadame. Vaikų aš neturiu. Su žmona sutampu. Ko gi daugiau?

Kai grįžau šiandien iš kongreso patalpos, kongrese, o taip pat viešbutyje moterys mane intrigavo. Į viešbutį, kad ir vidunaktis, nutariau eiti pėsčias. Laisva sau ir linksma.

Jau per kongreso iškylas aš patyriau, kad per tuos kongresus žmones daugiausia tomis iškylomis tesirūpina bei valgo. Juo didesnis kongresas, juo daugiau šitokio sąmojo. Turbūt tų visų susitikimų tikslas. Moterys buvo prielankiai nusiteikusios. Prielankiai – susipažinti ir draugauti. Turbūt ir jos visos tokia pat pakilusia nuotaika, kaip ir aš, ir atsipalaidavusios čia atvyko. Savo naujai pasiūtais rūbais ir geriausiai parinktomis nuotakomis. Mat svetur visi žmonės atrodo „lyg ne tie“.

Kongreso inauguracijos pradžioje kuluaruose dominavo viena jauna moteriškė, žurnalistė kokia, ar ką, atvilkusi svečiams knygą pasirašyti. Aš jai pasakiau, kad temoku tik eilėraščius į albumus ponioms rašyti.

– *Eh bien! En ce cas – poésie!**

– Bet ar neatrodo tamstai, kad tai vis dėlto pasenęs kiek dalykas... *Un petit peu démodé...***

Be savo pavardės, į knygą pabrėžiau dar tikrąjį inkarą.

Vadinas, „viltis“.

Tas mano poniją nuteikė dar geriau. Ji dabar visai užmiršo mano žadėtuosius „eilėraščius“. Pati užsikabinusi už šio mano jai mesto inkaro.

– Dar, dar!

– Būtent?

– Nagi tamstos šalį.

– „Lituanie“ – įrašau. Bet, dėdamasis patriotu, pridėjau dar lietuviškai: „Lietuva“.

Ir dar:

– Jei tamsta toks raštingas, tai dar – motto, motto!

– Bet aš neturiu gyvenimo motto.

Žvilgterėjęs ir nusižiūrėjęs savo oficialinių popierių portfelyje, norėjau kopijuoti ir dar brėžti į albumą mūsų „Vytį“. Kuris iš esmės yra labai gražus ir karingas. Bet nuo svečių knygos buvau atstumtas kongreso minios.

Vienam viskas, kitam nieko! Kongresas turėjo dirbti.

Ir gerai, kad nepadariau. Kad nebūtų taip kaip prieš porą metų Vienoje, Praterijoje, kai įbrėžiau į paduotąją restorane įžymybių knygą laurų vainiką su dviem kaspinėliais, dviejų balandėlių laikomais. Po vienu kaip reikiant pasirašiau aš. Po kitu (kaspinėliu) buvo padėtas parašas „Mme Deveikis“. Laimingu supuolimu netikėtai sutikta mano užsienyje, ir man atrodė labai patriotiškas žygis piligrimus priglausti.

Nesuspėjau nė praverti namų durų, sugrįžęs namo, tuoj buvau sutiktas labai smalsaus žmonos veidelio:

– Na, kaip pavyko vakarienė su ponija Deveikiene?

* Na! Tebūnie poezija (pranc.).

** Bent kiek senamadiška (pranc.).

Nustebau tokiu moterišku susižinojimu.

– O kam tie du balandėliai?

– Tai vietos paprotys!

Netyčia, nuvogtu žvilgsniu, pastebėjau, kad mano žurnalistė mane zonduojanti. Na?! Jos žvilgsnyje galima buvo išskaityti: toks rimtas ir toks nerimtas... Tai buvo labai maža akimirka. Bet tokios labai mažos akimirkos dažnai gyvenime daug ką reiškia ir būna dažnai labai ilgos. Bet ji jau pradingo tarp svečių, tiek jos ir būta. Savo akyje dar ją suspėjau užfiksuoti, kad – kaip jūros banga jos plaukai į vieną šoną suversti, sušukuoti. Plaukai, į rausvumą kiek persimetę, užlieja jos galvą. Ji kaitri kaip arabų arklys. Išduodanti save judesiais ir savo kalba. Ir nesigailiu aš, pavartojęs savo mintyse tokį žodį kaip „arklys“. Tai ji! Kaitrioji. Pagaliau Lietuva juk „žemės ūkio šalis“!

Staiga vienas šveicarų delegatas, kaip kelmas į pilvą susimetęs, – tarptautinių socialinių klausimų įžymybė – užtat turbūt tokia ilga ir sunkia barzda, pastebėjo mano susidomėjimą kongreso organizatore:

– Tai mūsų garsioji poetė!

Kaip šiandien čia viskas poetinga.

Paskui estradoje šoko. Iš kaimo, matyti, sukviesti folkloringi žmonės šveicarai savo fatališkus šokius. Kitose grupėse žmonės dainavo.

Buvo plojama, gėrimasi ir kalbama. Kalbama. Tos prakalbos! Per suorganizuotą kongresiniam apetitui paskatinti rautą.

Jei aš norėčiau, paimčiau šią išdaigų pilną poniją, ir galbūt mudviem pavyktų kur nueiti į parką ar į mažą restoranėlį, mes tikriausiai puikiai susikalbėtume. Nors poetu aš niekuomet nesu buvęs – be bylų rašymo, nė vienos eilutės negalėčiau sumegzti. Ir laiškai mano, net ir į gimines, man blogai sekasi: „Aš sveriu aštuoniasdešimt kilogramų, o žmona išvažiavo į Šiaulius“. Tik su savo sesute našle, prisidėjusia dabar du našlaičius vaikus auklėti, aš atviresnis, ir mudu per laiškus pasikalbame smagiau.

Mano sesuo mano žmoną gerbia, prisilankydamos labai dažnai viena pas antrą. Kad ir įvairių interesų moterys, viena antrai, matyti, nekliudo.

Nei aš tą jaunuolę kviečiu, nei kalbinu! Kad ir žinias galėčiau pagilinti apie moderniąją šveicarų poeziją. Ji man prielankumą per kitų paskaitas savo šypsenuomis rodo.

– Kur tu dėsi ją, senas vilkas būdamas? Dar verksi vėliau. Tegu skraido ji pati apie ugnį ir tegu vozojasi savo bohemos papročiais su kitais.

Rimtas būdamas, pagalvojau apie žmoną, gal ir ne visai tokią jauną kaip ši.

Kongresas gilesnių socialinių studijų dėlei buvo kviečiamas į laivą paplaukioti Lemano ežeru ir pasižiūrėti nakties metu fejerverkų. Aš atsisakiau ir nuėjau gulti. Kaip pridera gerai išauklėtam piliečiui ir tam ramsčiui, ant kurio laikosi visa dabar restauruojama tėvynė. O nakties studijos kitiems.

Bet iš tikrųjų kaip žmogus gali tokiam amžiuje, kada dar nesenas, bet daugiau jau ir nebejaunas, pats išsižadėti to miesto fejerverko ir blizgučių. Juk blizgučiai ir fejerverkai – tai gyvenimo rimitis. O toji naktis! Moterų akių sužaišavimai. Tokia rudūnė, kažkokiu, kaip ir murzinuotu veidu, tiekdamą man pakeliui alaus bokalą, prieš pat dvyliktą nakties ir prieš patį knaipės uždarymą, ir ji tajį moteriškąjį prielankumą rodo.

Vėl gatvėj sutinku vieną simpatinę japonę iš mūsų kongreso. Laiba pati, tokiais patraukliais ir moteriškumo pilnais veido bruožais. Ir, žinoma, su patemptom į viršų kaip šniūreliais akimis. Kokios japonės geros ir podraug naivios moterys. Vienos gatve einančios tokiu metu. Bet ją pasiveja meksikietė ir naujazelandietė. Turbūt visos į viešbutį skuba. Aš manau sau, prisivysiančios! Šypsosi kaip broliai. Kad aš arčiau su jomis susipažinčiau, būtų daug pelno, ir aš savo gyvenimo žinias papildyčiau. Malonu būtų susipažinti ir su tokia malonia ir simpatinga japonė ir pasikeisti nuomonėmis, kad ir po pirmos valandos nakties. Kur visos jos gyvena? Aš nežinau. Mes visi išsklaidyti po visus miesto viešbučius. Aš riteriškai nusilenkiu joms – mes, pasirodo, sugriūvame į tą patį viešbutį. Visi. Pirmenybės palmę vis dėlto atiduodu savo laibajai japonėi su tokiomis gudriomis, nuolat besišypsančiomis kaip ir vaiko akimis. Kokios jos gudrios gali būti, tos japonės, kaip ir šioji. Nes kaip matai gali suvaldyti vyrą savo šeimyninio gyvenimo

patrauklumu, ištikimybe, nuolaidumu ir moterišką poeziją, kurios ji tikriausiai turi neišsemiamus šaltinius.

Aš namie, viešbutyje. Galvoje maišatis. Tarytum Štrauso valsio neseniai dar aidėję ir dabar nuaidėję ir tik užklydę garsai. Ramu. Kaip po kokio baliaus. Tarytum neseniai tokį senovišką ir tokį drąsų kankaną būtum matęs.

Raišioju bandažais savo koją, patinusią ir nebekokią. Kompresuoju. Galima ir užmigti. Išstatau batus, per dieną tiek mane vedžiojusius po svetimą miestą.

Bet išstatyti batus didmiesčio viešbutyje ne toks jau lengvas daiktas. Tai jau visa istorija. Kur žmonės kažin ko yra suvažiavę ir vienas antro nepažįsta. Arba pažinti nenori. Arba tyčia ieško progos susipažinti. Jei tik geležinkelio bilietas neverčia išsinešdinti iš viešbučio.

Visi batai gretomis stovi. Alpinistiški, kad ir – moterų. Stambūs. Kaip moterys gali nešioti tokias klumpes, ir dar vasaros metu mieste. Turbūt ekskursijos. Ten vėl šeimyninių porų batai, padorūs. Bet priešais mano numerį – raudoni batukai! Kontrastiški, elegantiški, nukapotais galais. Bet tvarkingai sustatyti stovi. Vadinas, poniam rimta, neišsidraikėlė. Ir visi batai rytojaus laukia.

– Tai – japonės!

Jei įeitum – ji, savo šilko pižamas apsigobusi, su tokiais baltais ir dideliais ibiais, – ji turbūt nenusistebėtų, nešauktų isteriškai. Galėtų būti dar blogiau, kai imtų šaukti visai nesuprantama samurajų kalba. Bet, priešingai, ji visai rimta, nieko neįtardama, ramutėliausiai pasižiūrėtų į žmogų.

– *Renseignement?** – ar ko paklaustų. Ji dar nemiega. Telefonu – susisiekti.

O jei ir miega, kokios skaistybės. Aš suduodu sau per kaktą, net statomieji valyti batai man išbilda iš rankų. Ir nueinu gulti. Bet japonės jau negaliu užmiršti. Nors per naktį tik sapnuoju baidyklėmis duriančius velnius. Tuos pačius didžiausius specialistus, kurie paprastai savo civiliniame gyvenime darbuojasi arčių arčiausia krosnių. Matyti, likerių per ne mier prisiuostęs ar ko užvalgęs.

Iš ryto vėl kojos. Šįkart – mano. Sopa. Po akim raukšlės. Pasiilgstu kiek žmonos. Kur ji? Kad čia atvažiuotų. Bene susipras. Argi moterys susivoks kada. Kai vyrai vieni dirba... Dėl žodžio „dirba“ vis dėlto susilaikau. Ji visai ne „sena“ – kas čia dabar prasimanė – ir greta kitų elegantiškai atrodytų.

Rytas. Viešbučio salonas.

Puošniame viešbučio salone aš ir dar keli tūnome. Puselėjame, nežinome, kuo pradėti dieną. Vis kongreso žmonės. Kiek jų čia. Visi ruošiasi ir atrodo labai užimti.

Viena buka, lyg pono Dievo buvo priplota, kai ji buvo drebiama iš molio. Susiplojusi tokia ir sutrumpėjusi. Kai Dievas neturėjo ko geresnio veikti. Arba kaip artistas koks, pavargęs lipdyti savo molio statulą, drėbtelia iš delno likusio molio gurvolą kur pakliuvo ir pats ima atsigaiivinti. Taip ir jai veido priešakyje dabar mėsingos nosies guzulas. Takšt! Tekis! Buvo mėsų nosis.

Ji pati veikia panaši į vyrą. Stambių tokių pečių, labai trumpomis kojomis. Bet labai vykusiai ir skoningai sušukuotais plaukais, kas suteikia jai daug moteriškumo.

Aš ją mačiau kongrese pirmiau, bet dabar neatsimenu, kurios šalies. Ji ypatingai ruošiasi dienai, užgulusi vietos ir užsienio laikraščius, net kažkokius vadovus ir savo mokyklinį sąsiuvinį, kuriame daug pabraižų ir pastabų. Vyrų nematyti, ar jie bus kur išėję į miestą, ar dar nekėlę. Tik ponios vienos. Bet aš, dar iš namų iškeliaudamas, nutaręs esu nuosekliai sekti kongreso darbus, nevengiu ir dabar moterų metodų ir jų darbų. Žmogus niekuomet nežinai, iš kur gali būti inspiruojamas.

Dar antrai poniam, sėdinčiam salone, tarnas atneša vandens rytmetiniams vaistams gerti. Tokia baisiai išbalus, bet stilinga ir aukšta. Ji irgi užgulusi savo rytmetinę korespondenciją, turbūt čekius rašo. Bet tokia kieta, veikia galėtų priminti vyrą. Argi ji turi širdį? Nors ir nusišypso tarnui labai oficialiai. Argi šioji ir anoji, tokios dvi, galėtų dėvėti batukus? Ne? Aš nenorėčiau, kad tai įvyktų.

Bukoji moteris avi tikrus vyriškus batus. O toji, su savo čekiais, liesoji, vis pataiso per krūtinę savo rezginėlius, kurie jai nušliaužia per kaulų liesumą. Tikra anglė. Ji užsako sau arbatos su pienu, kaip ir

* Žinia, informacija. Čia: „Na ko jums?“ (Pranc.)

pridera gerai anglei. Veidas jos per žiauną, matyti, kitados buvo įskeltas. Per autokatastrofą ar besileidžiant jai *ski* per kalno staigumą, ji bus prasiskėlusiai sau veidą. Nemaža tikriausiai kraujo nuvarvynusi snieguose. O tai dėl to turbūt, kad suliesėti norėjo. Ar kad mokėsi moderninio *ski* sporto, pati netvirtų kojų būdama. Dabar ji tikriausiai nesportuojanti. Veidas pavargęs, kad ir gražiai po pavykusios operacijos sutvarkytas. Krūtinė kiek įdubusi, nors pati elegantiška. Nieko sau tokia. Argi ji būtų pelenė tiems užburtiems batukams? Nei Ji dėvi kitokius. Visai patogius ir paprastus. Ji tikriausiai nežinanti, ko daugiau siekti gyvenime. Angliškai liūdna. Nors konversuoti su ja tikriausiai būtų įdomu. Ne! Tai ne ji.

Į salę įeina japonė. Augalota tokia ir skaisti. Visiems besišypsanti. Kaip ir vakar, ją palydi naujazelandietė ir meksikietė. Koks malonumas man! Per salės didumą aš bėgu į ją pasitikti. Ką rūpi man kitos!

Ir *bonjour*, ir „kaip sekasi“, be galo. Ak, kokios ištikimos moters akys! Man maloni toji pažintis, ir japonė tikrai intriguoja mane, ir ji pati interesuojas daugiau sužinoti iš manęs.

– Na, matai tamsta, kaip lengva prie Tolimųjų Rytų pasaulio priėti! – sakau poniai, įtikėdamas savo kažkokia antžmogiška galia.

Naujoji Zelandija ir Meksika išsinešdina, kad mudviejų nekliudytų, į miestą apsipirkti. Kai mes aptarėme visą Lietuvos ir Japonijos geografiją, namų ir šeimos santvarką bei politiką, – kalbėjome greitai ir be sistemos, – mano dama irgi užsimanė išeiti į miestą apsipirkti. Bet kur aš su ja eičiau! Vaikščioti su moterimis po krautuves – tai žemina žmogų.

Beje, batukai! Aš visą laiką buvau įsitikinęs be jokio ten žiūrėjimo. Tai ji! Bet kur ten, ji rėžia dabar gatve savo pačiais madingais ir visai neraudonais.

Visai ne mano pelenė, toji skaisčioji princesė.

Aš ėmiau sirgti batų liga, kai pagalvodavau, kur tie mistiški batai. Kaip detektyvas koks. Pelenę reikia surasti.

Aš liekuos salėje. Salė apytuštė. Prasideda antroji kongreso diena. Dar viena moteriškė! Šioji užgulusi laikraštį laiko. Lyg kito darbo neturėdama. Net valgo protarpiais beskaitydama. Taylora kostiumas, pats madingas. Dvi lapės ant pečių ryto mergelei. Stambi tokia. Bet veido nematyti. Aš direktorišku tempu ir direktorišku taktu prieinu arčiau šios įdomios moteriškės, rytmetinį laikraštį belaikančios ir, be abejo, politika besiinteresuojančios.

Ba! Raudoni batukai. Kaip tai galima? – Tai jinai.

Pagaliau.

Ir kokios dievinos kojos! Batukai batukais, pagaliau tai ne taip jau svarbu man. Bet kas gali būti skaistesnio per moters gražiai išryškintas kojas! Puiku! Aš pradėdu būti visai patenkintas savo studijomis. Kad ir miestas čia, bet pavasaris kaišo savo snapą kiekvienoje krautuvių vitrinoje ir reiškiasi kiekviename gatvės metre.

Ak, tie raudoni batukai... Aš patenkintas savo uosle. Aš trinu iš džiaugsmo rankas. Kiekvieno doro darbo doras atpildas! Aš jaučiuos detektyvas, aptikęs pagaliau tą recidyvistą.

Einu ieškoti tokio pat kaip jos skaitomas laikraščio. Man, žymiam konferencijos dalyviui, jis reikalingas. Uolumas pateisina priemones!

Laikraščio ieškojimas buvo gana uolus. Ponia, pastebėjusi svetimą žmogų, besitrainiojantį taip įkyriai šalimais, savo laikraštį nubloškė į šalį, pati žvilgterėjo šaltai ir atsidėjusi. Toks brovimasis! Tai būta labai reprezentacinės ir visai gražios moteriškės. Valandėlę aš stovėjau iš nusistebėjimo visai praverta burna ir nieko nesakiau. Toks įsižiopliojimas mano vis dėlto galėjo reikšti: „A-a-a?“

Tai buvo mano žmona.

Ponia prašneko:

– Pagaliau suradau tave... – Ji numetė visai savo laikraštį ant žemės.

– Tu čia! O aš maniau – japonė.

– Japonė? Aš visuomet sakiau, kad žmonėms kongresai į sveikatą neišeina.

– Bet kokiū būdu tu čia?

– Kaip matai.

– Bet tas „kaip matai“ man nieko nesako.

– Tu labai nuvargęs, mano kongresmene.

Ji artinosi prie manęs. Aš irgi labai džiaugiausi, ją sutikęs.

– Apie kokią japonę tu kalbi? Kokia japonė? Argi aš būčiau panaši į japonę?

– Ne, aš maniau – batukai.

Žmona žvalgo savo batukus.

– Tau patinka mano batukai? Stebėtina, kad tu toks galantiškas pasidarei. Kaune tu nė nepastebėtum, nors ir tuziną batukų prisipirkčiau.

– Bet jie – tokie nepaprasti.

– Iš tikrųjų tu manai, nepaprasti? Nieko čia nepaprasto. – Ta naujiena ją džiugino. Bekraipydama ir iškeldama savo skaisčias kojas kiek aukščiau kelių, žvalgė jas. Aš net susikūpinau ir susikompromitavau.

– Žmonės... Atsargiau!

– Kokie čia „žmonės“. Juk tau rodau kojines. Ir pirkinius. Kiekvienas doras vyras turi rūpintis savo žmonos kojomis. Ir pirkiniais.

– Kojos priklauso juk tau!

– Vis dėlto – ne žmonėms.

Žmona ilgai kalbėjo apie privalumą pirkti daiktus užsienyje. Aš nieko neginčijau, galvojau vis dar apie ponią su raudonais batukais. Ausyse buvo tikras *chanson sans paroles*^{*}, bet galėjo būti įvykęs ir koks šmoteliukas tragikomedijos!

– Kaip tu čia atsiradai? – neišėjo vis man iš galvos.

– Visai paprastu būdu, paėmiau taksi ir atvykau.

– Ne! Būtent čia, aš manau, – Lozanoje?

– Irgi paprasčiausiu susisiekiimo būdu. Traukiniu antra klase iš Leipcigo. Gailiuosi nepaėmusi lėktuvo.

Ji žaidė. Jis jautė, kad jis turės irgi pereiti į daugiau frivolišką ir atpalaiduotą toną. Kaip pridera turistinei dienai užsienyje. Su moterimis negalima rimtai.

– Bet man atrodė, tu, būdama dar namie, norėjai keliauti kitur.

– Och Alfredai... Be Alfredo man ne gyvenimas.

– Bet kad aš Lozanoje, kaip sužinojai?

– Kartais ir ministerijoje išduoda nepaprastai didelių įvykių paslaptis. Ir painformuoja suinteresuotų valdininkų žmonas, kad jie yra išvažiavę į kongresą. Reikia tik mažo gabumo. Visi žemai lenkiasi tau. Prašo neskubėti. Matyti, įgrisai.

– Ir sustojai būtinai mano viešbutyje? – negalėjau nurimti.

– Čia tai jau sutapimas!

– Ir batukai...

– Žinoma, truputį rizikinga išstatyti batukus priešais savo vyro numerį... Bet džiaukis, kad ne dvi poros.

Vyriausybė mano kongreso darbais liko patenkinta.

* Daina be žodžių (pranc.)